

DTÖ TİCARETTE TEKNİK ENGELLER ANLAŞMASI

Üyeler,

Çok Taraflı Ticaret Müzakerelerini göz önüne alarak;

GATT 1994 hedeflerini genişletmek isteğiyle;

Uluslararası standartların ve uygunluk değerlendirme sistemlerinin, üretim verimliliğini geliştirmek ve uluslararası ticaretin yönetimini kolaylaştırmak yolu ile sağlayabileceği önemli katkıyı kabul ederek;

Bu nedenle, uluslararası standartların ve uygunluk değerlendirme sistemlerinin geliştirilmesini teşvik etmek isteği ile;

Bununla birlikte, ambalajlama, işaretleme ve etiketleme gereklerini içeren teknik düzenlemeler ve standartların, teknik düzenlemelere ve standartlara uygunluğun değerlendirilmesi prosedürlerinin uluslararası ticarete gereksiz engeller yaratmamasını temin etmek isteğiyle;

Hiçbir ülkenin, ihracatında kaliteyi, insan, hayvan ya da bitki yaşam ya da sağlığını ve çevreyi korumayı veya aldatici uygulamaları önlemeyi temin etmek için gerekli olan önlemleri, uygun gördüğü düzeyde ve bunların aynı koşulların geçerli olduğu ülkeler arasında keyfi ya da mazur görülemeyen bir ayırım ya da uluslararası ticaret üzerinde gizli bir kısıtlama oluşturacak bir şekilde uygulanmaması koşuluna bağlı olarak ve diğer hususlarda da bu Anlaşmanın hükümlerine uygun bir biçimde almasının engellenemeyeceğini kabul ederek;

Hiçbir ülkenin kendi temel güvenlik gereklerini koruması için gerekli önlemleri almasının engellenemeyeceğini kabul ederek;

Uluslararası standardizasyonun, gelişmiş ülkelere gelişmekte olan ülkelere teknoloji transferine katkısını kabul ederek;

Gelişmekte olan ülkelerin, teknik düzenlemeler, standartlar ve teknik düzenlemelere ve standartlara uygunluğun değerlendirilmesi prosedürlerinin hazırlanması ve uygulanması hususunda belli güçlüklerle karşılaşabileceklerini kabul ederek ve bu konudaki çabalarında onlara yardımcı olmayı isteyerek;

aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır:

Madde 1

Genel Hükümler

1.1 Standardizasyon ve uygunluk değerlendirme prosedürlerine dair genel terimler, Birleşmiş Milletler sistemi ve uluslararası standardizasyon kuruluşları tarafından ortaya konulan anlamları, bu Anlaşmanın amacı doğrultusunda taşıyacaktır.

1.2 Bununla beraber, bu Anlaşmanın amaçları doğrultusunda, terimlerin Ek1’de verilen anlamları geçerlidir.

1.3 Sanayi ve tarım ürünleri de dahil olmak üzere, tüm ürünler bu anlaşmanın hükümlerine tabi olacaktır.

1.4 Devlet kuruluşları tarafından devlet kuruluşlarının üretim ve tüketim ihtiyaçları için hazırlanan satın alma şartnameleri bu Anlaşmanın hükümlerine tabi değildir, ancak içeriği gereği Kamu Alımları Anlaşmasında yer almaktadır.

1.5 Bu Anlaşmanın hükümleri, Sağlık ve Bitki Sağlığına Yönelik Önlemlerin Uygulanmasına dair Anlaşmanın A Ekinde tanımlanan sağlık ve bitki sağlığına yönelik önlemlere uygulanmayacaktır.

1.6 Bu Anlaşmada teknik düzenlemeler, standartlar ve uygunluk değerlendirme prosedürlerine yapılan tüm atıflar; teknik düzenlemeler, standartlar ve uygunluk değerlendirme prosedürlerinde yapılan her türlü değişikliği ve kapsamı dahilindeki ürünler ya da kurallara yapılan her türlü ilaveyi de içerecek şekilde, fazla önem taşımayan değişiklik ve ilaveler hariç olmak üzere, yorumlanacaktır.

TEKNİK DÜZENLEMELER VE STANDARTLAR

Madde 2

Merkezi Devlet Kuruluşları Tarafından Teknik Düzenlemelerin Hazırlanması, Kabulü ve Uygulanması

Merkezi devlet kuruluşları söz konusu olduğu takdirde:

2.1 Üyeler, herhangi başka bir üyeden ithal edilen ürünlerin, teknik düzenlemeler konusunda ulusal menşeli ve herhangi başka bir ülke menşeli benzer ürünlere yapılan muameleden daha az kayırcı bir muameleye tabi tutulmamasını temin edecektir.

2.2 Üyeler, teknik düzenlemelerin uluslararası ticaret üzerinde gereksiz engel yaratması amacıyla ya da yaratacak şekilde hazırlanmaması, kabul edilmemesi ya da uygulanmamasını temin edecektir. Bu amaçla, teknik düzenlemeler, meşru bir amaca hizmet etmek için gerekli olandan daha fazla ticareti kısıtlayacak şekilde hazırlanmayacaktır ve bu meşru amaçları yerine getirmemenin yaratacağı riskler de göz önüne alınacaktır. Söz konusu meşru amaçlar; diğerlerinin yanısıra, ulusal güvenlik gerekleri, aldatıcı uygulamaların önlenmesi, insan sağlık ve güvenliğinin, hayvan ya da bitki yaşam veya sağlığının ya da çevrenin korunmasıdır. Söz konusu risklerin değerlendirilmesinde göz önüne alınan ilgili unsurlar, diğerlerinin yanısıra, mevcut bilimsel ve teknik bilgi, ilgili üretim teknolojisi ya da ürünlerin amaçlanan nihai kullanım şekilleridir.

2.3 Teknik düzenlemelerin kabul edilmesine yol açan koşullar ya da hedefler ortadan kalktığında ya da değişen koşullar ya da hedefler ticareti daha az kısıtlayıcı bir şekilde ele alınabildiğinde söz konusu teknik düzenlemeler geçeliliğini yitirecektir.

2.4 Teknik düzenlemeler gerekli olduğunda ve ilgili uluslararası standartlar mevcut olduğunda ya da hazırlanmalarının kısa bir süre sonra tamamlanacağı hallerde, Üyeler bunları ya da bunların ilgili kısımlarını teknik düzenlemelerine temel teşkil edecek şekilde kullanacaktır. Bunun istisnası ise, söz konusu uluslararası standartların ya da bunların ilgili kısımlarının, temel iklimsel ya da coğrafi etkenler veya temel teknolojik sorunlardan kaynaklanan durumlarda olduğu gibi, meşru hedefleri yerine getirmek için etkili ya da uygun olmamaları durumudur.

2.5 Diğer Üyelerin ticareti üzerinde önemli bir etkiye sahip olabilecek bir teknik düzenlemeyi hazırlayan, kabul eden ya da uygulayan bir Üye, diğer bir Üyenin talebi üzerine, söz konusu teknik düzenlemenin gerekçelerini 2. ilâ 4. paragrafların hükümlerine uygun olarak açıklayacaktır. Bir teknik düzenleme, 2. paragrafta açıkça belirtilen meşru amaçların birini yerine getirmek için hazırlandığında, kabul edildiğinde ya da uygulandığında ve ilgili uluslararası standartlara uygun olduğunda, aksi ispat edilene dek uluslararası ticaret üzerinde gereksiz bir engel yaratmadığı varsayılacaktır.

2.6 Üyeler, teknik düzenlemeleri olabildiğince geniş bir tabana dayalı olarak uyumlaştırmak üzere, kaynaklarının elverdiği ölçüde, kabul ettikleri ya da etmeyi düşündükleri teknik düzenlemeler kapsamındaki ürünlerle ilgili uluslararası standartların ilgili uluslararası standardizasyon kuruluşları tarafından hazırlanması çalışmalarına tam katılım sağlayacaktır.

2.7 Üyeler, diğer Üyelerin teknik düzenlemelerini, bu teknik düzenlemeler kendilerinininkilerden farklı olsa dahi, kendi düzenlemelerinin amaçlarını yeterince karşıladığını düşündükleri takdirde eşdeğer teknik düzenlemeler olduğunu kabul etme konusuna olumlu yaklaşacaktır.

2.8 Üyeler, uygun olan durumlarda, ürünün sahip olması gereken özelliklere dayalı teknik düzenlemeleri, tasarım ya da tanımlayıcı özellikler yerine performansa dayalı olarak belirleyecektir.

2.9 İlgili bir uluslararası standardın mevcut olmaması ya da tasarı teknik düzenlemenin teknik içeriğinin ilgili uluslararası standardın teknik içeriğine uygun olmaması ve teknik düzenlemenin diğer Üyelerin ticareti üzerinde önemli bir etki yaratmasının söz konusu olması halinde Üyeler:

2.9.1 diğer Üyelerdeki ilgili tarafları haberdar etmek üzere, belli bir teknik düzenlemeyi yürürlüğe koymayı planladıklarına dair bir duyuruyu bir yayın organında uygun olan erken bir aşamada yayımlayacaktır;

2.9.2 tasarı teknik düzenlemenin kapsadığı ürünleri, düzenlemenin amacı ve gerekçesinin kısa bir açıklamasıyla birlikte Sekreteryaya aracılığıyla diğer Üyelere bildirecektir. Söz konusu bildirimler, değişikliklerin halen yapılabileceği ve yorumların göz önüne alınabileceği, uygun olan erken bir aşamada gerçekleştirilecektir;

2.9.3 talep üzerine, tasarı teknik düzenlemenin örneklerini ve bunlara ait ayrıntılı bilgiyi diğer Üyelere temin edecek ve mümkün olduğunda, ilgili uluslararası standartlardan öz itibariyle farklı olan bölümlerini belirtecektir;

2.9.4 herhangi bir ayırım yapmaksızın, diğer Üyelerin yazılı yorumda bulunması, talep üzerine bu yorumların tartışılması ve söz konusu yazılı yorumlar ve müzakerelerin sonuçlarının göz önüne alınması için makul bir süre tanıyacaktır.

2.10 9. paragrafın hükümleri çerçevesinde, bir Üye için güvenlik, sağlık, çevrenin korunması ya da ulusal güvenlik ile ilgili acil sorunların çıkması ya da çıkması tehdidi halinde, bu Üye, bir teknik düzenlemenin kabulünden sonra aşağıdakileri gerçekleştirmesi koşuluyla, 9. paragrafta sıralanan aşamaları gerekli gördüğü takdirde takip etmeyebilir:

2.10.1 söz konusu teknik düzenlemenin kapsadığı ürünleri, düzenlemenin amacı, gerekçesi ve acil sorunların niteliğini kapsayan kısa bir açıklamayla birlikte Sekreteryaya aracılığıyla diğer Üyelere bildirecek;

2.10.2 talep üzerine, diğer Üyelere teknik düzenlemenin örneklerini temin edecek;

2.10.3 herhangi bir ayırım yapmaksızın, diğer Üyelerin yazılı yorumda bulunmasına, talep üzerine bu yorumların tartışılmasına ve söz konusu yazılı yorumlar ve müzakerelerin sonuçlarının göz önüne alınmasına izin verecektir.

2.11 Üyeler, kabul edilen tüm teknik düzenlemelerin derhal yayımlanmasını, aksi takdirde diğer Üyelerdeki ilgili tarafların haberdar olmasını temin edecektir.

2.12 10. paragrafta belirtilen acil durumlar dışında, Üyeler, ihracatçı Üyelerdeki ve özellikle gelişmekte olan Üyelerdeki üreticilerin ürünlerinin ve üretim yöntemlerinin ithalatçı Üyenin gereklerine uyum sağlamaları için zaman tanımak üzere teknik düzenlemelerin yayımı ile yürürlüğe girmesi arasında makul bir süre bırakacaktır.

Madde 3

Teknik Düzenlemelerin Yerel Hükümet Kuruluşları ve Hükümet Dışı Kuruluşlar Tarafından Hazırlanması, Kabulü ve Uygulanması

Sınırları dahilindeki yerel hükümet ve hükümet dışı kuruluşlar söz konusu olduğu takdirde:

3.1 Üyeler, bu tür kuruluşların, 2. Maddenin 9.2 ve 10.1 paragraflarında belirtilen bildirim yükümlülüğü hariç olmak üzere, 2. maddenin hükümlerine uymasını temin etmek için olanakları dahilinde makul önlemleri alacaktır.

3.2 Üyeler, merkezi hükümetin altındaki yerel hükümetlerin teknik düzenlemelerinin 2. maddenin 9.2 ve 10.1 paragraflarındaki hükümlere uygun olarak bildirilmesini temin edecektir. İlgili üyelerin merkezi hükümet kuruluşlarının daha önce bildirmiş

olduğu teknik düzenlemelerle teknik içerik olarak aynı olan teknik düzenlemelerin bildirimini gerekli olmayacaktır.

3.3 Üyeler, merkezi hükümetler kanalıyla, diğer Üyelerle bildirimler, 2. maddenin 9 ve 10 uncu paragraflarında belirtilen bilgi edinimi, yorumlar ve müzakereleri içeren konularda temaslarda bulunmayı talep edebilir.

3.4 Üyeler, sınırları dahilindeki yerel hükümet kuruluşları ve hükümet dışı kuruluşlarının 2. maddenin hükümleriyle bağdaşmayan bir şekilde davranmasını talep ya da teşvik etmeyecektir.

3.5 Üyeler, bu Anlaşma gereğince 2. maddenin tüm hükümlerine uyulması konusunda tam sorumluluğa sahiptir. Üyeler, merkezi hükümet kuruluşları haricindeki kuruluşların, 2. maddenin hükümlerine uymasını desteklemek için olumlu önlemler ve mekanizmalar oluşturacak ve uygulayacaktır.

Madde 4

Standartların Hazırlanması, Kabulü ve Uygulanması

4.1 Üyeler, merkezi hükümet standardizasyon kuruluşlarının, bu Anlaşmanın Ek 3'ünde yer alan Standartların Hazırlanması, Kabulü ve Uygulanmasına Dair İyi Uygulama Kodunu (bu Anlaşmada "İyi Uygulama Kodu" olarak kullanılmaktadır) kabul etmelerini ve uygulamalarını temin edecektir. Sınırları dahilindeki merkezi hükümet ve hükümet dışı standardizasyon kuruluşları ve ayrıca sınırları dahilindeki bir ya da daha fazla kuruluşun üyesi olduğu bölgesel standardizasyon kuruluşlarının, İyi Uygulama Kodunu kabul etmelerini ve bu Koda uymalarını temin etmek üzere olanakları dahilinde makul önlemleri alacaktır. Ayrıca, Üyeler söz konusu standardizasyon kuruluşlarının İyi Uygulama Koduyla bağdaşmayacak şekilde hareket etmelerini talep ya da teşvik edecek yönde dolaysız veya dolaylı bir etki yaratacak önlemleri almayacaktır. Üyelerin, standardizasyon kuruluşlarının İyi Uygulama Kodunun hükümlerine uymaları ile ilgili yükümlülükleri, standardizasyon kuruluşunun İyi Uygulama Kodunu kabul edip etmemesinden bağımsız olarak geçerli olacaktır.

4.2 İyi Uygulama Kodunu kabul etmiş ve buna uymakta olan standardizasyon kuruluşlarının, bu Anlaşmanın hükümlerine uydukları Üyeler tarafından tasdik edilecektir.

TEKNİK DÜZENLEMELERE VE STANDARTLARA UYUM

Madde 5

Merkezi Hükümet Kuruluşları Tarafından Yapılan Uygunluk Değerlendirmesi Prosedürleri

5.1 Üyeler, teknik düzenlemelere ya da standartlara uygunluğun tasdikinin gerekli olduğu durumlarda, merkezi hükümet kuruluşlarının diğer Üyeler menşeli ürünlere aşğıdaki hükümleri uygulamalarını temin edecektir:

5.1.1 uygunluk değerlendirme prosedürleri, diğer Üyeler menşeli benzer ürünlerin tedarikçilerinin de, ulusal ya da diğer herhangi bir ülke menşeli benzer ürünlerin tedarikçilerine tanınandan daha az kayırıcı olmayan koşullar altında yararlanabileceği şekilde hazırlanacak, kabul edilecek ve uygulanacaktır; söz konusu yararlanma, tedarikçilerin, prosedürün kurallarına uygun olarak uygunluk değerlendirmesi yaptırma hakkının olmasını ve prosedürün öngördüğü durumlarda, uygunluk değerlendirme faaliyetlerinin tesislerin bulunduğu yerde yürütülmesi ve sistemin işaretinin alınmasının mümkün olmasını gerektirir.

5.1.2 uygunluk değerlendirmesi prosedürleri, uluslararası ticarete gereksiz engel yaratması amacıyla ya da yaratacak şekilde hazırlanmayacak, kabul edilmeyecek ya da uygulanmayacaktır. Bu da, diğerlerinin yanısıra, uygunluk değerlendirme prosedürlerinin, ürünlerin uygulanan teknik düzenlemelere ya da standartlara uygun olduğu konusunda ithalatçı Üyeye yeterli bir güven vermek için, uygun olmamanın yaratacağı riskler de göz önüne alınarak, gerekli olandan daha katı bir şekilde olmayacağı ya da uygulanmayacağı anlamına gelmektedir.

5.2 1. paragrafın hükümleri uygulanırken Üyeler aşağıdakileri temin edecektir:

5.2.1 uygunluk değerlendirme prosedürleri, olabildiğince hızlı bir şekilde ve diğer Üye menşeli ürünler için benzer yerli ürünlere uygulanan usulden daha az kayırıcı olmayan biri biçimde yürütülecek ve tamamlanacaktır;

5.2.2 her uygunluk değerlendirme prosedürünün standart uygulama süresi yayımlanacak ya da tahmini uygulama süresi talep üzerine başvuru sahibine bildirilecektir; yetkin kuruluş bir başvuru aldığında, belgelerin tamam olup olmadığını derhal inceleyecek ve başvuru sahibine tüm eksiklikler hakkında açık ve tam bir şekilde bilgi verecektir; yetkin kuruluş, gerekli görüldüğü takdirde bir düzeltmenin yapılabilmesi için, değerlendirmenin sonuçlarını açık ve tam bir şekilde ve mümkün olan en kısa sürede başvuru sahibine ileticektir; başvuruda eksiklikler olsa dahi başvuru sahibi talep ettiği takdirde, yetkin kuruluş uygunluk değerlendirmesini eksikliklerin izin verdiği düzeye kadar devam ettirecektir; ve talep üzerine, başvuru sahibine prosedürün hangi aşamada olduğuna dair bilgi, gecikmelerin nedenleri de açıklanarak, verilecektir;

5.2.3 bilgi talepleri, uygunluğun değerlendirilmesi ve ücretlerin belirlenmesi için gerekli olanla sınırlıdır;

5.2.4 diğer Üyeler menşeli ürünler hakkındaki, söz konusu uygunluk değerlendirme prosedürlerinden kaynaklanan ya da bu prosedürlerle bağlantılı olarak temin edilen bilginin gizliliğine, yerli ürünler ile aynı şekilde ve meşru ticari çıkarlar korunacak şekilde riayet edilecektir;

5.2.5 diğer Üye menşeli ürünlerin uygunluk değerlendirmesinde uygulanan ücretler, başvuru sahibinin tesisleri ile uygunluk değerlendirmesi kuruluşunun buldukları yerler arasındaki farklılıklardan kaynaklanan haberleşme maliyetleri, ulaşım maliyetleri ve diğer maliyetler de göz önüne alınarak, benzer ulusal ve diğer

ülke menşeli ürünlerin uygunluk değerlendirmesinde uygulanan ücretler ile eşdeğer olacaktır;

5.2.6 uygunluk değerlendirme prosedürlerinde kullanılan tesislerin yeri ve numunelerin seçimi, başvuru sahipleri ya da temsilcileri için gereksiz güçlükler yol açacak şekilde olmamalıdır;

5.2.7 bir ürünün özellikleri, söz konusu ürünün uygulanan teknik düzenlemelere ya da standartlara uygunluğunun tespit edilmesini takiben değiştirildiği takdirde, değiştirilmiş ürün için yapılacak uygunluk değerlendirme prosedürü, ürünün ilgili teknik düzenlemelere ya da standartlara halen uygun olduğuna dair yeterli bir güvenin mevcudiyetinin tespit edilmesi için gerekli olanla sınırlıdır;

5.2.8 bir uygunluk değerlendirme prosedürünün uygulanmasıyla ilgili şikayetlerin incelenmesi ve bir şikayet haklı bulunduğu da gerekli düzeltmenin yapılması için bir prosedür mevcut olacaktır.

5.3 1. ve 2. paragraflarda yer alan hiçbir husus, Üyelerin kendi sınırları dahilinde makul nokta kontrol yapmalarına engel olmayacaktır.

5.4 Ürünlerin teknik düzenlemelere ya da standartlara uygun olduğunun tasdikinin gerekli olduğu ve uluslararası standardizasyon kuruluşları tarafından yayımlanan ilgili rehber ve önerilerin mevcut olduğu ya da hazırlanmalarının kısa bir süre sonra tamamlanacağı durumlarda, Üyeler, merkezi hükümet kuruluşlarının bunları ya da bunların ilgili bölümlerini uygunluk değerlendirme prosedürlerine temel teşkil etmesi için kullanmasını temin edecektir. Bunun istisnası ise, talep üzerine ayrıntılı bir şekilde açıklanan, söz konusu rehberler, öneriler ya da bunların ilgili bölümlerinin ilgili Üyeler için uygun olmadığı durumlardır. Bu durumlar, diğerlerinin yanı sıra, ulusal güvenlik gerekleri; aldatıcı uygulamaların engellenmesi; insan sağlığı ve güvenliğinin, hayvan ve bitki yaşam ve sağlığının ya da çevrenin korunması; temel iklimsel ya da diğer coğrafi unsurlar; temel teknolojik ya da altyapısal sorunlardır.

5.5 Üyeler, uygunluk değerlendirme prosedürlerini olabildiğince geniş bir tabana dayalı olarak uyumlaştırmak üzere, kaynaklarının elverdiği ölçüde, uygunluk değerlendirme prosedürlerine ait rehber ve önerilerin ilgili uluslararası standardizasyon kuruluşları tarafından hazırlanması çalışmalarına tam katılım sağlayacaktır.

5.6 Bir uluslararası standardizasyon kuruluşu tarafından yayımlanan ilgili bir rehber ya da önerinin mevcut olmaması ya da tasarı halindeki uygunluk değerlendirme prosedürünün teknik içeriğinin uluslararası standardizasyon kuruluşu tarafından yayımlanan ilgili rehberler ya da önerilere uygun olmaması ve uygunluk değerlendirme prosedürünün diğer Üyelerin ticareti üzerinde önemli bir etki yaratmasının söz konusu olması halinde Üyeler:

5.6.1 diğer Üyelerdeki ilgili tarafları haberdar etmek üzere, belli bir uygunluk değerlendirme prosedürünü yürürlüğe koymayı planladıklarına dair bir duyuruyu bir yayın organında uygun olan erken bir aşamada yayımlayacaktır;

5.6.2 tasarı halindeki uygunluk değerlendirme prosedürünün kapsadığı ürünleri, düzenlemenin amacı ve gerekçesinin kısa bir açıklamasıyla birlikte Sekreteryaya aracılığıyla diğer Üyelere bildirecektir. Söz konusu bildirimler, değişikliklerin halen yapılabileceği ve yorumların göz önüne alınabileceği, uygun olan erken bir aşamada gerçekleştirilecektir;

5.6.3 talep üzerine, tasarı halindeki prosedürün örneklerini ve bunlara ait ayrıntılı bilgiyi diğer Üyelere temin edecek ve mümkün olduğunda, uluslararası standardizasyon kuruluşu tarafından yayımlanan ilgili rehberler ya da önerilerden öz itibariyle farklı olan bölümlerini belirtecektir;

5.6.4 herhangi bir ayırım yapmaksızın, diğer Üyelerin yazılı yorumda bulunması, talep üzerine bu yorumların tartışılması ve söz konusu yazılı yorumlar ve müzakerelerin sonuçlarının göz önüne alınması için makul bir süre tanıyacaktır.

5.7 6. paragrafın hükümleri çerçevesinde, bir Üye için güvenlik, sağlık, çevrenin korunması ya da ulusal güvenlik ile ilgili acil sorunların çıkması ya da çıkması tehdidi halinde, bu Üye, prosedürün kabulünden sonra aşağıdakileri gerçekleştirmesi koşuluyla, 6. paragrafta sıralanan aşamaları gerekli gördüğü takdirde takip etmeyebilir:

5.7.1 söz konusu prosedürün kapsadığı ürünleri, prosedürün amacı, gerekçesi ve acil sorunların niteliğini kapsayan kısa bir açıklamayla birlikte Sekreteryaya aracılığıyla diğer Üyelere bildirecek;

5.7.2 talep üzerine, diğer Üyelere prosedürün örneklerini temin edecek;

5.7.3 herhangi bir ayırım yapmaksızın, diğer Üyelerin yazılı yorumda bulunmasına, talep üzerine bu yorumların tartışılmasına ve söz konusu yazılı yorumlar ve müzakerelerin sonuçlarının göz önüne alınmasına izin verecektir.

5.8 Üyeler, kabul edilen tüm uygunluk değerlendirme prosedürlerinin derhal yayımlanmasını, aksi takdirde diğer Üyelerdeki ilgili tarafların haberdar olmasını sağlayacak şekilde temin edecektir.

5.9 7. paragrafta belirtilen acil durumlar dışında, Üyeler, ihracatçı Üyelerdeki ve özellikle gelişmekte olan Üyelerdeki üreticilerin ürünlerinin ve üretim yöntemlerinin ithalatçı Üyenin gereklerine uyum sağlamaları için zaman tanımak üzere uygunluk değerlendirme prosedürlerinin gereklerinin yayımı ile yürürlüğe girmesi arasında makul bir süre bırakacaktır.

Madde 6

Uygunluk Değerlendirmesinin Merkezi Hükümet Kuruluşları Tarafından Tanınması

Merkezi devlet kuruluşları söz konusu olduğu takdirde:

6.1 Üyeler, 3. ve 4. paragrafın hükümleri saklı kalmak şartıyla, mümkün olduğunda, kendilerinininkinden farklı olsalar dahi, diğer Üyelerdeki uygunluk değerlendirme prosedürlerinin sonuçlarının kabul edilmesini, bu prosedürlerin, uygulanan teknik düzenlemelere ya da standartlara uygunluk konusunda verdiği güvencenin kendi prosedürlerinin verdiği güvenceye eşdeğer olması koşuluyla temin edecektir. Karşılıklı anlaşmaya varmak için, özellikle aşağıdaki hususlarla ilgili olarak ön görüşmelerin gerekli olabileceği kabul edilmektedir:

6.1.1 uygunluk değerlendirme sonuçlarının sürekli inanabilirliğine olan güvenin var olabilmesi için ihracatçı Üyedeki ilgili uygunluk değerlendirme kuruluşlarının yeterli ve sürekli teknik yetkinliğe sahip olması; bu çerçevede uluslararası standardizasyon kuruluşları tarafından yayımlanan ilgili rehber ya da önerilere uygunluğun tasdik edilmesinin, örneğin akreditasyon yoluyla, yeterli teknik yetkinliğin bir göstergesi olarak dikkate alınması;

6.1.2 uygunluk değerlendirmesi sonuçlarının kabulünün, ihracatçı Üyedeki tayin edilen kuruluşlar tarafından düzenlenenlerle sınırlı olması.

6.2 Üyeler, uygunluk değerlendirme prosedürlerinin, 1. paragrafın hükümlerinin uygulanmasına mümkün olduğunca izin vermesini temin edecektir.

6.3 Üyeler, diğer Üyelerin talebi üzerine, birbirlerinin uygunluk değerlendirme prosedürlerinin sonuçlarının karşılıklı olarak tanınması için görüşmelerde bulunmaya teşvik edilecektir. Üyeler, söz konusu anlaşmaların 1. paragraftaki kriterleri yerine getirmesini ve ilgili ürünlerin ticaretini kolaylaştırma potansiyelleri ile ilgili karşılıklı tatmin sağlamasını talep edebilirler.

6.4 Üyeler, diğer Üyelerin sınırları dahilindeki uygunluk değerlendirme kuruluşlarının, kendi uygunluk değerlendirme prosedürlerine, kendi ya da başka bir ülke sınırları dahilindeki kuruluşlara tanınandan daha az kayırcı olmayan koşullar altında katılmalarına izin vermeye teşvik edilecektir.

Madde 7

Yerel hükümet Kuruluşları Tarafından Gerçekleştirilen Uygunluk Değerlendirme Prosedürleri

Sınırları dahilindeki yerel hükümet kuruluşları söz konusu olduğu takdirde :

7.1 Üyeler, söz konusu kuruluşların, 5. maddenin 6.2 ve 7.1. paragraflarında belirtilen bildirim yükümlülüğü hariç olmak üzere, 5. ve 6. maddelerdeki hükümlere uymalarını temin etmek için olanakları dahilinde makul önlemleri alacaktır.

7.2 Üyeler, merkezi hükümetin direkt olarak altında yer alan yerel hükümetlerin uygunluk değerlendirme prosedürlerinin 5. maddenin 6.2 ve 7.1 paragraflarında yer alan hükümlere uygun olarak bildirilmesini temin edeceklerdir. İlgili üye ülkelerin merkezi hükümet kuruluşlarının daha önce bildirmiş olduğu uygunluk değerlendirme prosedürleri ile içerik olarak aynı olan uygunluk değerlendirme prosedürlerinin bildirmesi gerekli olmayacaktır.

7.3 Üyeler, merkezi hükümetler kanalıyla, diğer Üyelerle bildirimler, 5. maddenin 6 ve 7 nci paragraflarında belirtilen bilgi edinimi, yorumlar ve müzakereleri içeren konularda temaslarda bulunmayı talep edebilir.

7.4 Üyeler, sınırları dahilindeki yerel hükümet kuruluşlarının 5. ve 6. maddenin hükümleriyle bağdaşmayan bir şekilde davranmasını talep ya da teşvik etmeyecektir.

7.5 Üyeler, bu Anlaşma gereğince 5. ve 6. maddenin tüm hükümlerine uyulması konusunda tam sorumluluğa sahiptir. Üyeler, merkezi hükümet kuruluşları haricindeki kuruluşların, 5. ve 6. maddenin hükümlerine uymasını desteklemek için olumlu önlemler ve mekanizmalar oluşturacak ve uygulayacaktır.

Madde 8

Hükümet Dışı Kuruluşlar Tarafından Gerçekleştirilen Uygunluk Değerlendirme Prosedürleri

8.1 Üyeler, sınırları dahilindeki, uygunluk değerlendirme prosedürlerini yürüten hükümet dışı kuruluşların, tasarı halindeki uygunluk değerlendirme prosedürlerinin bildirim yükümlülüğü hariç olmak üzere, 5. ve 6. maddenin hükümlerine uymasını temin etmek için olanakları dahilinde makul önlemleri alacaktır. Ayrıca, Üyeler, söz konusu kuruluşların 5. ve 6. maddenin hükümleriyle bağdaşmayacak şekilde hareket etmelerini talep ya da teşvik edecek yönde dolaysız veya dolaylı bir etki yaratacak önlemleri almayacaktır.

8.2 Üyeler, merkezi hükümet kuruluşlarının, hükümet dışı kuruluşlar tarafından yürütülen uygunluk değerlendirme prosedürlerine yalnızca, hükümet dışı kuruluşlar, tasarı halindeki uygunluk değerlendirme prosedürlerinin bildirim yükümlülüğü hariç olmak üzere, 5. ve 6. maddenin hükümlere uyduğu takdirde güvenmelerini temin edecektir.

Madde 9

Uluslararası ve Bölgesel Sistemler

9.1 Bir teknik düzenlemeye ya da standarda uygunluğun güvencesi gerekli olduğunda, Üyeler, mümkün olduğunda, uluslararası uygunluk değerlendirme sistemlerini oluşturacak, kabul edecek ve bu sistemlerin üyesi olacak ya da bu sistemlere katılım sağlayacaktır.

9.2 Üyeler, sınırları dahilindeki ilgili kuruluşların üyesi olduğu ya da katılım sağladığı uluslararası ve bölgesel uygunluk değerlendirme sistemlerinin 5. ve 6. maddenin hükümlerine uyduğunu temin etmek için olanakları dahilinde makul önlemleri alacaktır. Ayrıca, Üyeler söz konusu sistemlerin 5. ve 6. maddenin hükümleriyle bağdaşmayacak şekilde hareket etmelerini dolaylı ya da dolaysız olarak talep ya da teşvik edecek önlemler almayacaktır.

9.3 Üyeler, merkezi hükümet kuruluşlarının, uluslararası ya da bölgesel uygunluk değerlendirme sistemlerine, söz konusu sistemler 5. ve 6. maddenin hükümlerine uygun oldukları ölçüde güvenmelerini, mümkün olduğunca temin edecektir.

BİLGİ VE YARDIM

Madde 10

Teknik Düzenlemeler, Standartlar ve Uygunluk Değerlendirme Prosedürleri Hakkında Bilgi

10.1 Her Üye, diğer Üyelerden ve diğer Üyelerdeki ilgili taraflardan gelecek tüm makul bilgi taleplerini cevaplandırarak ve aşağıdaki konularla ilgili belgeleri sağlayacak bir bildirim merkezinin mevcut olmasını temin edecektir:

10.1.1 sınırları dahilinde, merkezi ya da yerel hükümet kuruluşları, bir teknik düzenlemeyi uygulamak hususunda yasal yetkisi bulunan hükümet dışı kuruluşlar ya da bu kuruluşların üyesi veya katılımcısı oldukları bölgesel standardizasyon kuruluşları tarafından kabul edilen veya tasarı halindeki tüm teknik düzenlemeler;

10.1.2 sınırları dahilinde, merkezi ya da yerel hükümet kuruluşları ya da bu kuruluşların üyesi veya katılımcısı oldukları bölgesel standardizasyon kuruluşları tarafından kabul edilen veya tasarı halindeki tüm standartlar;

10.1.3 sınırları dahilinde, merkezi ya da yerel hükümet kuruluşları, bir teknik düzenlemeyi uygulamak hususunda yasal yetkisi bulunan hükümet dışı kuruluşlar ya da bu kuruluşların üyesi veya katılımcısı oldukları bölgesel standardizasyon kuruluşları tarafından uygulanan tüm uygunluk değerlendirme prosedürleri veya tasarı halindeki uygunluk değerlendirme prosedürleri;

10.1.4 Üyenin ya da Üyenin sınırları dahilindeki ilgili merkezi ya da yerel hükümet kuruluşlarının, uluslararası ve bölgesel standardizasyon kuruluşlarına ve uygunluk değerlendirme sistemlerine ve bunun yanında bu Anlaşmanın kapsamına giren iki ve çok taraflı düzenlemelere üyeliği ve katılımı; bildirim merkezi, bu sistemler ve düzenlemelerin hükümlerine ilişkin makul bilgiyi sağlamalıdır;

10.1.5 bu Anlaşma gereği yayımlanan duyuruların yeri ya da bu bilginin nereden elde edilebileceğine dair şartlar;

10.1.6 üçüncü paragrafta belirtilen bildirim merkezlerinin yeri.

10.2 Bununla birlikte, bir Üye tarafından yasal ya da idari nedenlerle birden fazla bildirim merkezi tesis edilirse, söz konusu Üye bu bildirim merkezlerinin her birinin sorumluluğunun kapsamı ile ilgili eksiksiz ve net bilgiyi diğer Üyelere temin edecektir. Ayrıca, söz konusu Üye yanlış bildirim merkezine gönderilen bilgi taleplerinin vakit geçirmeden doğru bildirim merkezine nakledilmesini temin edecektir.

10.3 Her Üye, diğer Üyelerden ve diğer Üyelerdeki ilgili taraflardan gelecek tüm makul bilgi taleplerini cevaplandırabilecek bir ya da birden fazla bildirim merkezinin mevcut olmasına ve aşağıdaki hususlarla ilgili belgeler ve bilginin nereden elde edilebileceğine ilişkin olanakları dahilinde tüm makul önlemleri alacaktır:

10.3.1 sınırları dahilinde, hükümet dışı standardizasyon kuruluşları ya da bu kuruluşların üyesi veya katılımcısı oldukları bölgesel standardizasyon kuruluşları tarafından kabul edilen veya tasarı halindeki tüm standartlar; ve

10.3.2 sınırları dahilinde, hükümet dışı kuruluşlar ya da bu kuruluşların üyesi veya katılımcısı oldukları bölgesel standardizasyon kuruluşları tarafından uygulanan tüm uygunluk değerlendirme prosedürleri veya tasarı halindeki uygunluk değerlendirme prosedürleri;

10.3.3 Üyenin ya da Üyenin sınırları dahilindeki ilgili hükümet dışı kuruluşların, uluslararası ve bölgesel standardizasyon kuruluşlarına ve uygunluk değerlendirme sistemlerine ve bunun yanında bu Anlaşmanın kapsamına giren iki ve çok taraflı düzenlemelere üyeliği ve katılımı; bildirim merkezleri, bu sistemler ve düzenlemelerin hükümlerine ilişkin makul bilgiyi sağlamalıdır;

10.4 Üyeler, bu Anlaşmanın hükümlerine uygun olarak diğer Üyelerden ya da diğer Üyelerdeki ilgili taraflardan belge talep edildiğinde söz konusu belgelerin, teslim etmenin gerçek maliyetinden ayrı olarak, söz konusu Üyenin ya da diğer herhangi bir Üyenin vatandaşı¹ için aynı olacak şekilde, makul bir fiyatla (varsa) tedarik edilmesi için olanakları dahilinde tüm makul önlemleri alacaktır.

10.5 Gelişmiş ülke olan Üyeler, diğer Üyeler tarafından talep edildiği takdirde belli bir bildirim kapsamındaki belgelerin tercümelerini, hacimli belgeler söz konusu olduğunda bunların özet tercümelerini İngilizce, Fransızca ya da İspanyolca olarak temin edecektir.

10.6 Sekreteryaya, bu Anlaşmanın hükümleri gereğince kendisine ulaşan bildirimleri tüm Üyelere, ilgili uluslararası standardizasyon ve uygunluk değerlendirme kuruluşlarına dağıtacak ve gelişmekte olan Üyeler için özel önem arz eden ürünlerle ilgili tüm bildirimler konusunda söz konusu Üyelerin dikkatini çekecektir.

10.7 Bir Üye, herhangi başka bir ülke ya da ülkeler ile ticareti önemli bir ölçüde etkileyebilecek; teknik düzenlemeler, standartlar ve uygunluk değerlendirme prosedürleri ile ilgili konularda bir anlaşma yaptığı takdirde, anlaşmaya taraf olan Üyelerden en az biri anlaşma kapsamındaki ürünleri ve anlaşmanın kısa bir açıklamasını diğer Üyelere Sekreteryaya aracılığıyla bildirecektir. İlgili Üyeler, talep üzerine, benzer anlaşmalar gerçekleştirmek ya da bu tür anlaşmalara taraf olmaları ile ilgili düzenlemeleri yapmak amacıyla diğer Üyelerle istişarelerde bulunmaya teşvik edileceklerdir.

10.8 Bu Anlaşmadaki hiçbir husus aşağıdakileri gerektirdiği şeklinde yorumlanamaz:

10.8.1 Üyenin, metinleri kendi dili dışında yayımlaması;

¹ “Vatandaş” ile, DTÖ’nün ayrı gümrük sınırlarına sahip Üyeleri söz konusu olduğunda, bu gümrük sınırları dahilinde ikamet eden ya da gerçek ve faaliyette bulunan endüstriyel veya ticari kuruluşa sahip tabii ya da yasal kişiler kastedilmektedir.

10.8.2 5. paragrafta belirtilenler hariç, Üyenin tasarıların örneklerini ve tasarılarla ait ayrıntılı bilgiyi kendi dili dışında tedarik etmesi;

10.8.3 Üyelerin, açıklanmasının temel güvenlik gereklerine ters düşüğünü düşündükleri herhangi bir bilgiyi tedarik etmeleri.

10.9 Sekreteryaya yapılacak bildirimler İngilizce, Fransızca ya da İspanyolca olacaktır.

10.10 Üyeler, Ek 3'te belirtilenler hariç olmak üzere, bu Anlaşma kapsamındaki bildirim prosedürleriyle ilgili hükümleri ulusal düzeyde uygulamaktan sorumlu tek bir merkezi hükümet kuruluşu (yetkili merci) tayin edecektir.

10.11 Bununla beraber, yasal ya da idari nedenlerle bildirim prosedürlerine ilişkin sorumluluk iki ya da daha fazla merkezi hükümet kuruluşu arasında bölündüğü takdirde, ilgili Üyeler diğer Üyelere bu kuruluşlardan her birinin sorumluluklarının kapsamı hakkında eksiksiz ve açık bilgiyi sağlayacaktır.

Madde 11

Diğer Üyelere Teknik Yardım

11.1 Üyeler, talep edildiği takdirde, diğer Üyelere, özellikle gelişmekte olan Üyelere, teknik düzenlemelerin hazırlanmasıyla ilgili önerilerde bulunacaktır.

11.2 Üyeler, talep edildiği takdirde, diğer Üyelere, özellikle gelişmekte olan Üyelere, ulusal standardizasyon kuruluşlarının tesis edilmesiyle ilgili olarak, karşılıklı mutabakata varılan koşullar konusunda önerilerde bulunacak ve teknik yardım sağlayacaktır; uluslararası standardizasyon kuruluşlarına katılım sağlanması konusunda da önerilerde bulunarak diğer Üyelerin ulusal standardizasyon kuruluşlarının da benzer şekilde davranmalarını teşvik edecektir.

11.3 Üyeler, talep edildiği takdirde, diğer Üyelere, özellikle gelişmekte olan Üyelere önerilerde bulunmak üzere sınırları dahilindeki **“arrange for the regulatory bodies”** üzere olanakları dahilinde makul önlemler alacak; aşağıdaki hususlar ile ilgili olarak karşılıklı mutabakata varılan koşullar konusunda teknik yardım sağlayacaktır:

11.3.1 **“regulatory bodies”** ya da teknik düzenlemelere uygunluğu değerlendiren kuruluşların kurulması;

11.3.2 teknik düzenlemelerini en iyi şekilde karşılayacak yöntemler.

11.4 Üyeler, talep üzerine, diğer Üyelere, özellikle gelişmekte olan Üyelere önerilerde bulunmak üzere olanakları dahilinde makul önlemler alacaktır; talep eden Üyenin sınırları dahilinde kabul edilmiş olan standartlara uygunluğu değerlendiren kuruluşların kurulması ile ilgili olarak karşılıklı mutabakata varılan koşullar konusunda teknik yardım sağlayacaktır.

11.5 Üyeler, talep üzerine, diğer Üyelere, özellikle geliştirmekte olan Üyelere, talebi alan Üyenin sınırları dahilindeki hükümet kuruluşları ya da hükümet dışı kuruluşlar tarafından yürütülen uygunluk değerlendirme sistemlerine girmek istedikleri takdirde üreticilerinin izlemeleri gereken yollar ile ilgili olarak, karşılıklı mutabakata varılan koşullar konusunda önerilerde bulunacak ve teknik yardım sağlayacaktır.

11.6 Uluslararası ya da bölgesel uygunluk değerlendirme sistemlerinin üyesi veya katılımcısı olan Üyeler, talep üzerine, diğer Üyelere, özellikle geliştirmekte olan Üyelere, sınırları dahilindeki ilgili kuruluşların, söz konusu sistemlere üyelik ya da katılımlarının gerektirdiği yükümlülükleri yerine getirmelerini sağlayacak kuruluş ve yasal altyapının kurulması ile ilgili olarak, karşılıklı mutabakata varılan koşullar konusunda önerilerde bulunacak ve teknik yardım sağlayacaktır.

11.7 Üyeler, talep üzerine, sınırları dahilinde yer alan ve uluslararası ya da bölgesel uygunluk değerlendirme sistemlerinin üyesi veya katılımcısı olan kuruluşların diğer Üyelere, özellikle geliştirmekte olan Üyelere önerilerde bulunmalarını teşvik edecek; söz konusu ülkelerin sınırları dahilindeki ilgili kuruluşların üyelik ya da katılımlarının gerektirdiği yükümlülükleri yerine getirmelerini sağlayacak kuruluşların kurulması ile ilgili olan teknik yardım taleplerini dikkate alacaktır.

11.8 Üyeler, 1. ilâ 7. paragrafların hükümleri çerçevesinde diğer Üyelere teknik yardım sağlarken ve önerilerde bulunurken, en az gelişmiş Üyelerin ihtiyaçlarına öncelik verecektir.

Madde 12

Geliştirmekte Olan Üyelere Özel ve Ayrımcı Muamele

12.1 Üyeler, bu Anlaşmaya taraf geliştirmekte olan Üyelere, aşağıdaki hükümler ve bu Anlaşmanın diğer maddelerindeki ilgili hükümler vasıtasıyla ayrımcı ve kayırcı muamele yapacaktır.

12.2 Üyeler, bu Anlaşmanın, geliştirmekte olan Üyelerin hak ve yükümlülükleri ile ilgili hükümlerine özel önem verecek ve bu Anlaşmanın uygulanmasında geliştirmekte olan Üyelerin özel gelişme, finansman ve ticari ihtiyaçlarını hem ulusal olarak hem de bu Anlaşmanın kurumsal düzenlemelerinin yürütülmesinde göz önüne alacaktır.

12.3 Üyeler, teknik düzenlemelerin, standartların ve uygunluk değerlendirme prosedürlerinin hazırlanmasında ve uygulanmasında, bu teknik düzenlemelerin, standartların ve uygunluk değerlendirme prosedürlerinin geliştirmekte olan Üyelerin ihracatına gereksiz engel yaratmaması amacıyla geliştirmekte olan Üyelerin özel gelişme, finansman ve ticari ihtiyaçlarını göz önüne alacaktır.

12.4 Üyeler, uluslararası standartların, rehberlerin ya da önerilerin mevcut olmasına rağmen, geliştirmekte olan Üyelerin kendi özel teknolojik ve sosyo-ekonomik koşulları dahilinde kendi gelişme ihtiyaçlarına uygun olan yerli teknoloji ve üretim yöntemlerini korumayı amaçlayan belli teknik düzenlemeleri, standartları ya da uygunluk değerlendirme prosedürlerini kabul edeceğini kabul eder. Bu nedenle Üyeler, geliştirmekte olan Üyelerin test yöntemleri de dahil olmak üzere kendi teknik

düzenlemeleri ya da standartları için gelişme, finansman ve ticari ihtiyaçlarına uygun olmayan uluslararası standartları temel kabul etmelerini beklememelidir.

12.5 Üyeler, uluslararası standardizasyon kuruluşlarının ve uluslararası uygunluk değerlendirme sistemlerinin, tüm Üyelerdeki ilgili kuruluşların aktif ve temsili katılımlarını kolaylaştıracak bir şekilde düzenlenmesi ve yürütülmesini temin etmek için, gelişmekte olan Üyelerin özel sorunlarını da göz önüne alarak, olanakları dahilinde makul önlemleri alacaktır.

12.6 Üyeler, gelişmekte olan Üyelerin talebi üzerine, uluslararası standardizasyon kuruluşlarının gelişmekte olan Üyeler için özel önem arz eden ürünlerle ilgili uluslararası standartların kullanılmasının mümkün olup olmadığının incelenmesini ve eğer mümkünse hazırlanmasını temin etmek için olanakları dahilinde makul önlemleri alacaktır.

12.7 Üyeler, 11. maddenin hükümlerine uygun olarak, teknik düzenlemelerin, standartların ve uygunluk değerlendirme prosedürlerinin hazırlanması ve uygulanmasının, gelişmekte olan Üyelerin ihracatının genişlemesi ve çeşitlenmesi için gereksiz engel yaratmamasını temin etmek için gelişmekte olan Üyelere teknik yardım sağlayacaktır. Teknik yardımın koşullarının belirlenmesinde, talep sahibi Üyelerin ve özellikle en az gelişmiş Üyelerin gelişmişlik düzeyi göz önüne alınacaktır.

12.8 Gelişmekte olan Üyelerin, teknik düzenlemelerin, standartların ve uygunluk değerlendirme prosedürlerinin hazırlanması ve uygulanması alanında, kurumsal ve altyapısal sorunlar da dahil olmak üzere özel sorunlarla karşılaşabilecekleri kabul edilmektedir. Buna ek olarak, gelişmekte olan Üyelerin özel gelişme ve ticari ihtiyaçlarının ve teknolojik gelişmişlik düzeylerinin, bu Üyelerin bu Anlaşma altındaki yükümlülüklerini tamamen yerine getirme kabiliyetlerini engelleyebileceği de kabul edilmektedir. Buna göre, gelişmekte olan Üyelerin bu Anlaşmaya uyabilmelerini temin etmek amacıyla 13. maddede öngörülen Ticarete Teknik Engeller Komitesi (bu Anlaşmada "Komite" olarak anılmaktadır), talep üzerine, bu Anlaşmadaki yükümlülüklerden tamamen ya da kısmen belirlenmiş, süreli muafiyetler tanımak konusunda yetkilendirilmiştir. Komite, söz konusu talepleri değerlendirirken, gelişmekte olan Üyelerin, bu Anlaşmadaki yükümlülüklerini tamamen yerine getirme kabiliyetlerini engelleyebilecek olan teknik düzenlemelerin, standartların ve uygunluk değerlendirme prosedürlerinin hazırlanması ve uygulanması alanındaki özel sorunlarını, özel gelişme ve ticari ihtiyaçlarını ve teknolojik gelişmişlik düzeylerini göz önüne alacaktır. Komite, özellikle, en az gelişmiş Üyelerin özel sorunlarını göz önüne alacaktır.

12.9 Gelişmiş Üyeler, danışmalar sırasında, gelişmekte olan Üyelerin standartları, teknik düzenlemeleri ve uygunluk değerlendirme prosedürlerini hazırlama ve uygulama konusunda karşılaştıkları özel güçlükleri akılda tutacaklar ve gelişmekte olan Üyelerin bu alandaki çabalarına yardım etmeyi istediklerinde, söz konusu Üyelerin finansman, ticaret ve gelişme ile ilgili özel ihtiyaçlarını göz önüne alacaktır.

12.10 Komite, gelişmekte olan Üyelere, ulusal ve uluslararası düzeyde, bu Anlaşma ile sağlanan özel ve ayrımcı muameleyi periyodik olarak inceleyecektir.

Madde 13

Ticarette Teknik Engeller Komitesi

13.1 Bu Anlaşma ile, Ticarette Teknik Engeller Komitesi kurulmuştur ve söz konusu Komite her Üyeden gelen temsilcilerden oluşacaktır. Komite, kendi Başkanını seçecek ve Üyelere, bu Anlaşmanın yürütülmesi ile ilgili her türlü konuda ya da Anlaşmanın amaçlarını geliştirmeye ilgili danışma fırsatını vermek için gerektiğinde, fakat yılda bir kezden az olmamak koşuluyla, toplanacak ve bu Anlaşma ile ya da Üyeler tarafından kendisine verilen yükümlülükleri yerine getirecektir.

13.2 Komite, bu Anlaşmanın ilgili hükümlerine uygun olarak Komite tarafından kendilerine verilebilecek yükümlülükleri yerine getirecek çalışma grupları ya da uygun olduğu takdirde diğer organlar tesis edecektir.

13.3 Bu Anlaşma gereğince yapılan ve hükümetler tarafından diğer teknik kuruluşlar bünyesinde gerçekleştirilen çalışmaların birbirini tekrar etmesinin önlenmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Komite, bu sorunu, bu gibi bir terarın en aza indirilmesi amacıyla inceleyecektir.

Madde 14

Danışma ve Anlaşmazlıkların Halli

14.1 Bu Anlaşmanın yürütülmesini etkileyen konular ile ilgili olarak gerçekleştirilen danışma ve anlaşmazlıkların halli, Anlaşmazlıkların Halli Organının çatısı altında gerçekleştirilecek ve gerekli değişiklikler yapılmak suretiyle, GATT Anlaşmasının (1994) XXII ve XXIII. maddelerinde yer alan, Anlaşmazlıkların Halli Anlaşması tarafından hazırlanan ve uygulanan hükümlere uygun olacaktır.

14.2 Anlaşmazlığa taraf olanlardan birinin talebi üzerine ya da kendi inisiyatifi ile, bir panel, uzmanların detaylı görüşlerini gerektiren teknik sorunlarda yardımcı olacak bir teknik uzmanlar grubu oluşturabilir.

14.3 Teknik uzmanlar grubu, Ek 2'de yer alan prosedürlere tabi olacaktır.

14.4 Bir Üye diğer bir Üyenin, 3,4,7,8 ve 9. maddelerde hedeflenen tatmin edici sonuçları elde edemediğini ve ticari çıkarlarının önemli ölçüde etkilendiğini düşündüğünde yukarıda belirtilen anlaşmazlıkların halline dair hükümlere başvurulabilir. Bu durumda, sonuçlar, söz konusu kuruluş, bir Üye olsaydı uygulanacak olana eşdeğer olacaktır.

NİHAİ HÜKÜMLER

Madde 15

Nihai Hükümler

Çekinceler

15.1 Diğer Üyelerin rızası olmaksızın bu Anlaşmanın hiçbir hükmüne dair hiçbir çekince ortaya konamaz.

İncelemeler

15.2 Her Üye, kendisi için DTÖ Anlaşmasının yürürlüğe girmesinden hemen sonra, bu Anlaşmanın uygulanması ve idaresini temin etmek için mevcut olan ya da alınan önlemleri Komiteye bildirecektir. Söz konusu önlemlerde daha sonra yapılan değişiklikler de Komiteye bildirilecektir.

15.3 Komite, bu Anlaşmanın uygulanması ve yürütülmesini, Anlaşmanın amaçlarını göz önüne alarak, senelik olarak tekrar gözden geçirecektir.

15.4 Komite, DTÖ Anlaşmasının yürürlüğe girdiği tarihten üç yıl sonra ve takip eden her üç yılın sonunda, 12. maddenin hükümleri saklı kalmak kaydıyla, gerektiğinde karşılıklı ekonomik çıkarları ve hak ve yükümlülüklerin dengesini sağlamak üzere bu Anlaşmanın hak ve yükümlülüklerinde düzeltme yapılmasını önermek maksadıyla, şeffaflık ile ilgili hükümler de dahil olmak üzere, bu Anlaşmanın uygulanmasını tekrar gözden geçirecektir. Diğerlerinin yanısıra Anlaşmanın uygulanması sonucu kazanılan tecrübe göz önüne alınarak, Komite, uygun olduğunda, Mal Ticareti Konseyince bu Anlaşma metninde değişiklik tasarıları sunacaktır.

Ekler

15.5 Anlaşma ekleri, Anlaşmanın bir parçasını oluşturmaktadır.

EK 1

BU ANLAŞMANIN AMACI DOĞRULTUSUNDA TERİMLER VE TANIMLAR

İkinci ISO/IEC Rehberinin (1991) 6. baskısında yer alan terimler, standardizasyon ve ilgili faaliyetler ile ilgili tanımlar, bu Anlaşmada, yukarıda adı geçen Rehberde belirtilen tanımlar ile aynı anlamı taşımaktadır. Hizmetler, bu Anlaşmanın kapsamı dışında bırakılmıştır. Bununla birlikte, bu Anlaşmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki tanımlar geçerli olacaktır.

1. Teknik düzenleme

İdari hükümler de dahil olmak üzere ürün özelliklerini ya da söz konusu ürünlerin işlem ve üretim yöntemlerini belirten ve uyulması zorunlu olan belge. Söz konusu belge, bir ürüne, işlem ya da üretim yöntemine uygulanan terminoloji, semboller, ambalajlama, işaretleme ya da etiketleme gereklerini de içerebilir ya da yalnızca bunlarla ilgili olabilir.

Açıklayıcı not

İkinci ISO/IEC Rehberindeki tanım kendi başına ele alınmamış fakat "yapı taşı" sistemi temeline dayandırılmıştır.

2. Standart

Tanınmış bir kuruluş tarafından yaygın olarak ve tekrar kullanılmak üzere kabul edilen, ürün ya da ilgili işlem ve üretim yöntemleri için kurallar, rehberler ya da özellikler temin eden ve uyulması zorunlu olmayan belge. Söz konusu belge, bir ürüne, işlem ya da üretim yöntemine uygulanan terminoloji, semboller, ambalajlama,

işaretleme ya da etiketleme gereklerini de içerebilir ya da yalnızca bunlarla ilgili olabilir.

Açıklayıcı not

İkinci ISO/IEC Rehberinde tanımlanan terimler, ürünleri, işlemleri ve hizmetleri kapsamaktadır. Bu Anlaşma, yalnızca, ürünler ya da işlem ve üretim yöntemleri ile ilgili teknik düzenlemeler, standartlar ve uygunluk değerlendirme yöntemleri ile ilgilidir. İkinci ISO/IEC Rehberinde tanımlanan standartlar zorunlu ya da ihtiyari olabilir. Bu Anlaşmanın amaçları doğrultusunda, standartlar ihtiyari, teknik düzenlemeler zorunlu belgeler olarak tanımlanmaktadır. Uluslararası standardizasyon çevreleri tarafından hazırlanan standartlar oybirliğine dayalıdır. Bu Anlaşma, oybirliğine dayalı olmayan belgeleri de kapsamı içine almaktadır.

3. Uygunluk değerlendirme prosedürleri

Teknik düzenlemelerin ya da standartların gereklerine uyulup uyulmadığını belirlemek üzere, doğrudan ya da dolaylı olarak kullanılan her türlü prosedür.

Açıklayıcı not

Uygunluk değerlendirme prosedürleri, diğerlerinin yanısıra, örnekleme, test etme ve denetleme; değerlendirme, uygunluğun tasdiki ve güvencesi; tescil, akreditasyon ve kabul prosedürlerini ve bunların kombinasyonlarını içermektedir.

4. Uluslararası kuruluş ya da sistem

En azından tüm Üyelerin ilgili kuruluşlarının üyeliğine açık olan kuruluş ya da sistem.

5. Bölgesel kuruluş ya da sistem

Sadece bazı Üyelerin ilgili kuruluşlarının üyeliğine açık olan kuruluş ya da sistem.

6. Merkezi hükümet kuruluşu

Merkezi hükümet, bu hükümetin bakanlıkları ve ilgili faaliyet hakkında merkezi hükümetin kontrolüne tabi daireler ya da kuruluşlar.

Açıklayıcı not

Avrupa Birliği, söz konusu olduğunda, merkezi hükümet kuruluşlarını yöneten hükümler geçerli olacaktır. Bununla birlikte, Avrupa Birliği içinde bölgesel kuruluşlar ya da uygunluk değerlendirme sistemleri kurulabilecek ve bu gibi durumlarda söz konusu kuruluş ya da sistemler, bu Anlaşmanın bölgesel kuruluşlar ya da uygunluk değerlendirme sistemleri hakkındaki hükümlerine tabi olacaktır.

7. Yerel hükümet kuruluşu

Merkezi hükümet dışındaki hükümet (örneğin; eyaletler, kantonlar, belediyeler, vs.), bu hükümetin bakanlıkları ya da ilgili faaliyet hakkında söz konusu hükümetin kontrolüne tabi daireler ya da kuruluşlar.

8. Hükümet dışı kuruluş

Bir teknik düzenlemeyi yürütecek yasal güce sahip hükümet dışı kuruluş da dahil olmak üzere merkezi hükümet kuruluşu ya da yerel hükümet kuruluşu dışındaki kuruluş.

EK 2

TEKNİK UZMAN GRUPLARI

Aşağıdaki prosedürler, 14. maddenin hükümlerine uygun olarak oluşturulan teknik uzman grupları için geçerli olacaktır.

1. Teknik uzman grupları, panelin yetkisi altındadır. Kuruluş esasları ve detaylı çalışma prosedürleri panel tarafından belirlenecek ve söz konusu gruplar, panele rapor verecektir.
2. Teknik uzman gruplarına katılım, söz konusu alanda mesleki mevki ve deneyim sahibi kişilerle sınırlandırılacaktır.
3. Anlaşmazlığa taraf olan Üyelerin vatandaşları, anlaşmazlığa taraf olan Üyelerin ortak mutabakatı olmaksızın, panelin aksi takdirde özel bilimsel uzmanlık ihtiyacının giderilemeyeceğini düşündüğü istisnai durumlar hariç olmak üzere, bir teknik uzman grubunda çalışamayacaktır. Anlaşmazlığa taraf olan Üyelerin devlet memurları bir teknik uzman grubunda çalışamayacaktır. Teknik uzman gruplarının üyeleri, hükümet temsilcileri ya da herhangi bir kuruluşun temsilcileri olarak değil bireysel olarak çalışacaktır. Bu nedenle Üyeler ya da kuruluşlar, bir teknik uzman grubunun uğraştığı konular ile ilgili olarak talimat vermeyecektir.
4. Teknik uzman grupları, uygun gördükleri her kaynağa danışabilir, bu kaynaklardan bilgi ve teknik öneri isteyebilirler. Bir teknik uzman grubu, bir Üyenin yargısı altındaki bir kaynaktan bilgi ve öneri istemeden önce bu Üyenin hükümetine bilgi

verecektir. Her Üye, bir teknik uzman grubunun gerekli ve ilgili gördüğü bilgi talebini derhal ve tam bir şekilde cevaplayacaktır.

5. Anlaşmazlığa taraf olan Üyeler, bir teknik uzman gruba temin edilen ilgili tüm bilgilere, gizli olmadığı sürece, erişebilecektir. Teknik uzman gruba temin edilen gizli bilgi, bilgiyi temin eden hükümet, kuruluş ya da kişiden resmi yetki almaksızın verilmeyecektir. Söz konusu bilgi, teknik uzman gruptan talep edildiğinde, fakat teknik uzman grup söz konusu bilgiyi vermeye yetkili olmadığında, bilgiyi temin eden hükümet, kuruluş ya da kişi tarafından bilginin gizli olmayan bir özeti temin edilecektir.

6. Teknik uzman grup, ilgili Üyelere, Üyelerin yorumlarını almak ve panele sunulduğunda ilgili diğer Üyelere de dağıtılacak nihai raporda, uygun olduğu takdirde, bu yorumları göz önüne almak amacıyla taslak halinde bir rapor sunacaktır.

EK 3

STANDARTLARIN HAZIRLANMASI, KABULÜ VE UYGULANMASI HAKKINDA İYİ UYGULAMA KODU

Genel Hükümler

A. Bu Kodun amacı doğrultusunda, bu Anlaşmanın Ek 1’inde yer alan tanımlar geçerli olacaktır.

B. Bu Kod, ister merkezi hükümet kuruluşu ister yerel hükümet kuruluşu ya da hükümet dışı kuruluş olsun, bir DTÖ Üyesinin sınırları dahilindeki herhangi bir standardizasyon kuruluşunun kabulüne; bir ya da daha fazla Üyesi DTÖ’nün Üyesi olan herhangi resmi bir bölgesel standardizasyon kuruluşuna; bir ya da daha fazla Üyesi bir DTÖ Üyesinin sınırları dahilinde bulunan herhangi bir hükümet dışı bölgesel standardizasyon kuruluşuna açıktır.

C. Bu Kodu kabul etmiş veya bu Koddan çekilmiş olan standardizasyon kuruluşları, bu durumu Cenevre’deki ISO/IEC Bildirim Merkezine bildirecektir. Bu bildirim, ilgili kuruluşun isim ve adresini, mevcut ve tasarlanan standardizasyon faaliyetlerinin kapsamını da içerecektir. Bildirim, ya ISO/IEC Bildirim Merkezine doğrudan ya ISO/IEC’ye üye ulusal kuruluş aracılığıyla ya da tercihen ISONET’e üye ilgili ulusal kuruluş ya da uluslararası kuruluş aracılığıyla ulaştırılacaktır.

BAĞIMSIZ HÜKÜMLER

D. Standartlar konusunda, standardizasyon kuruluşları, herhangi bir DTÖ Üyesi menşeli ürünlere, ulusal ya da diğer bir ülke menşeli benzer ürünlere uyguladığından daha az kayırcı muamele göstermeyecektir.

E. Standardizasyon kuruluğu, standartların, uluslararası ticaret üzerinde gereksiz engel yaratması amacıyla ya da yaratacak şekilde hazırlanmamasını, kabul edilmemesini ve uygulanmamasını temin edecektir.

F. Uluslararası standartlar mevcut olduğunda ya da hazırlanmalarının kısa bir süre sonra tamamlanacağı hallerde, standardizasyon kuruluğu, söz konusu standartları ya da ilgili bölümlerini, örneğın yetersiz koruma düzeyi, temel iklimsel, coğrafi unsurlar veya temel teknolojik sorunlar dolayısıyla etkisiz oldukları ya da uygun olmadıkları durumlar hariç olmak üzere, hazırlamakta olduğu standartlara temel olarak kullanacaktır.

G. Standardizasyon kuruluğu, standartları olabildiğince geniş bir tabana dayalı olarak uyumlaştırmak üzere, kaynaklarının elverdiği ölçüde ve uygun bir şekilde, kabul ettikleri ya da etmeyi düşündükleri standartlar kapsamındaki “**subject matter**” ile ilgili uluslararası standartların ilgili uluslararası standardizasyon kuruluğları tarafından hazırlanması çalışmalarına tam katılım sağlayacaktır. Bir Üyenin sınırları dahilindeki standardizasyon kuruluğlarının, belli uluslararası standardizasyon faaliyetlerine katılımı, mümkün olduğunda, söz konusu uluslararası standardizasyon faaliyeti ile ilgili konu hakkındaki standartları kabul etmiş olan ya da etmeyi düşünen tüm standardizasyon kuruluğlarının bir temsilcisi aracılığıyla gerçekleşecektir.

H. Bir Üyenin sınırları dahilindeki standardizasyon kuruluğu, çalışmalarının, ulusal sınırlar dahilindeki diğer standardizasyon kuruluğlarının ya da ilgili uluslararası veya bölgesel standardizasyon kuruluğlarının çalışmalarını tekrar etmemesi ya da söz konusu çalışmalarla çakışmaması için ve hazırladığı standartlar hakkında milli mutabakat sağlamak için elinden gelen bütün çabayı gösterecektir. Benzer şekilde, bölgesel standardizasyon kuruluğu, çalışmalarının ilgili uluslararası standardizasyon kuruluğlarının çalışmalarını tekrar etmemesi ya da söz konusu çalışmalarla çakışmaması için elinden gelen tüm çabayı gösterecektir.

I. Üyeler, uygun olan durumlarda, ürünün sahip olması gereken özelliklere dayalı standartları, tasarım ya da tanımlayıcı özellikler yerine performansa dayalı olarak belirleyecektir.

J. En azından her altı ayda bir, standardizasyon kuruluğu, isim ve adresini, halen hazırlamakta olduğu standartları ve daha önce kabul etmiş olduğu standartları içeren bir çalışma programı yayınlacaktır. Bir standart, hazırlanmasına karar verildiği andan kabul edildiği ana kadar hazırlık aşamasındadır. Tasarı standartların başlıkları, talep üzerine, İngilizce, Fransızca ve İspanyolca hazırlanacaktır. Çalışma Programının mevcudiyetine dair bilgi, standardizasyon faaliyetleri ile ilgili ulusal veya gerektiği durumlarda yerel bir yayında yayımlanacaktır.

Çalışma programı, her standart için, ISONET kurallarına uygun olarak, konuyla ilgili sınıflandırmayı, standardın hazırlanmasında erişilen aşamayı ve temel olarak alınan uluslararası standartlara yapılan atıfları içerecektir. Standardizasyon kuruluğu, çalışma programı yayınlandığında Cenevre'deki ISO/IEC Bildirim Merkezine programın mevcudiyetini bildirecektir.

Bildirim, standardizasyon kuruluşunun isim ve adresini, çalışma programının yayımlandığı yayının isim ve görevini, çalışma programının uygulandığı süreyi, ücretini (varsa) ve nasıl ve nereden programın elde edilebileceğini içerecektir. Bildirim, ya ISO/IEC Bildirim Merkezine doğrudan ya da tercihan ISONET'e üye ilgili ulusal kurum veya uluslararası kurum aracılığıyla ulaştırılacaktır.

K. ISO/IEC'nin ulusal üyesi, ISONET'in üyesi olmak ya da diğer bir kuruluşu üye tayin etmek için ve ISONET üyesi için mümkün olan en ileri düzeydeki üyelik şekline sahip olmak için elinden gelen tüm çabayı gösterecektir. Diğer standardizasyon kuruluşları, söz konusu ISONET üyesi ile ortak hareket etmek için elinden gelen tüm çabayı gösterecektir.

L. Standardizasyon kuruluşu, bir standart kabul etmeden önce, bir DTÖ Üyesi sınırları dahilindeki ilgili tarafların tasarı halindeki standart hakkındaki yorumlarını sunmaları için en az 60 günlük bir süre tanıyacaktır. Fakat bu süre, güvenlik, sağlık ya da çevre ile ilgili acil sorunlar ortaya çıktığında veya çıkması muhtemel olduğunda, kısaltılabilir. Standardizasyon kuruluşu, yorum süresi başladığında, J paragrafında belirtilen yayında yorumun süresini belirten bir bildirim yayımlayacaktır. Söz konusu bildirim, tasarı halindeki standardın ilgili uluslararası standartlardan sapma gösterip göstermediğini de, mümkün olan ölçüde, içerecektir.

M. Standardizasyon kuruluşu, bir DTÖ Üyesi sınırları dahilindeki ilgili tarafların talebi üzerine, yoruma sunduğu tasarı halindeki standardın bir örneğini derhal temin edecek ya da temin edilmesini sağlayacaktır. Söz konusu hizmet karşılığında alınan ücretler, nakliye ücretinden ayrı olarak, yerli ve yabancı taraflar için aynı olacaktır.

N. Standardizasyon kuruluşu, standardın hazırlanmasının daha ileriki aşamalarında, yorum süresinde alınan yorumları göz önüne alacaktır. Bu İyi Uygulama Kodunu kabul etmiş olan standardizasyon kuruluşlarından alınan yorumlara, talep üzerine, mümkün olan en kısa sürede cevap verilecektir. Cevap, ilgili uluslararası standartlardan neden sapıldığının açıklamasını da içerecektir.

O. Standart kabul edildiğinde, hemen yayımlanacaktır.

P. Standardizasyon kuruluşu, bir DTÖ Üyesi sınırları dahilindeki ilgili tarafların talebi üzerine, en son çalışma programı ya da hazırlamış olduğu standardın bir örneğini derhal temin edecek veya edilmesini sağlayacaktır. Söz konusu hizmet karşılığında alınan ücretler, nakliye ücretinden ayrı olarak, yerli ve yabancı taraflar için aynı olacaktır.

Q. Standardizasyon kuruluşu, bu İyi Uygulama Kodunu kabul etmiş olan standardizasyon kuruluşları tarafından bu Kodun işleyişine yönelik olarak sunulan görüşleri ile ilgili danışmalara olumlu bakacak ve eşit şans tanıyacaktır. Her türlü şikayeti çözümlmek için objektif çaba gösterecektir.